

Van: Mr. J. M. A. H. Luns

Aan: Secretaris-Generaal

c.c.: Minister-President
Minister v. Oorlog en
Marine

Jhr v. Starckenborgh

M - *Spaan*

DGEM

DWS

DWH

Vertrouwelijk

Hedenmorgen werd ik bezocht door de Amerikaanse Ambassadeur, die mij vroeg wat de aanvankelijke reactie was op de verklaring van Minister Dulles na de verwerping van het EDG-Verdrag door Frankrijk.

Ik heb de heer Matthews verklaard, dat wij zeer wel begrijpen, dat de Amerikaanse Regering het ogenblik gekomen acht om in de NATO-Raad de nieuwe situatie te bespreken. Gezien de gevoeligheid van Frankrijk en ook om Frankrijk t.z.t. het voorwendsel te ontnemen dat het zich in de NATO-Raad tegenover een anti-Frans front bevond, vroeg ik mij echter af, of het niet wenselijk zou zijn dat prealabel Frankrijk met Engeland en Amerika de nieuwe situatie besprak. Zulks zou in Nederland worden begrepen. Wel herhaalde ik aan de heer Matthews, dat Nederland voor wat betreft de Bonner verdragen en de Duitse soevereiniteit verwacht volledig te worden ingelicht en de gelegenheid te krijgen intijds eventuele opmerkingen te maken. Zodra het probleem van de Duitse herbewapening aan de orde komt verwacht Nederland onmiddellijk rechtstreeks te worden betrokken bij eventuele onderhandelingen terzake.

De Amerikaanse Ambassadeur verklaarde de Nederlandse houding geheel te begrijpen. Hij zou de suggestie voor wat betreft de wenselijkheid van preliminair overleg met Frankrijk voordat eventueel de NATO-Raad bijeen zou komen aan Washington doorgeven en tevens de heer Dulles in overweging geven zich nog eens te bezinnen over een conferentie der Acht vóór of inplaats van een NATO-conferentie.

Ik beaamde voorts tegenover de Ambassadeur dat een mogelijke suggestie van Franse zijde, om thans een conferentie van Vier, t.w. Amerika, Engeland, Frankrijk en Rusland, te beleggen, o.i. gevaarlijk zou zijn en in het huidige stadium zou moeten worden afgewezen.

De Ambassadeur deed mij tenslotte voorlezing van een tweetal telegrammen van de Amerikaanse Ambassadeur te Parijs, Dillon, aan Dulles, waarin werd gewaarschuwd tegen een politiek van isolering van Frankrijk en gewezen op de noodzaak geen middel

MEMORANDUM

Van: Mr. J. M. A. H. Luns

Aan:

- 2 -

onbeproefd te laten om met Frankrijk overeenstemming te bereiken over de Duitse souvereiniteit en herbewapening. Eerst nadat deze pogingen zouden zijn mislukt, zou Amerika een werkelijke heroriëntering van zijn politiek moeten overwegen.

's Gravenhage, 1 September 1954